

DANIČA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XII.

V Ljubljani 29. kimovca 1859.

List 20.

OTOKAR MARJA,

po Božji usmiljenosti knezoškof sekovski in oskerbnik ljubenske škofije, doktor bogoslovja itd.

grof Attems,

častiradni duhovniki in pobožnim vernim dekanije Frauhajmske, St. Jurske na Ščarnici, Veliko-nedeljske, Jerevinske, Hočje, St. Lenarske v sl. gor., Marberske, Mariborske, Plujske, Zavrčke

blagor in blagoslov našiga Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa!

Sveti Duh je škofe postavil, naj pasejo cerkvo Božjo, katero je Jezus Kristus pridobil s svojo kervjo (Ap. dj. 20, 28.). Od starodavnih časov sv. cerkve se je vsakimu škofu neka okrajina odločila, v kateri naj opravljajo svojo pastirsko službo. To škofijsko okrajino odločiti, in če je treba, jo spet preurediti in ji nove meje potegniti, je od nekdaj spadalo in še zdaj spada v oblast poglavarja vsega kersanstva, kateri so naslednik sv. apostelna Petra in namestnik Jezusa Kristusa, in imajo pravico in skerb, de pasejo vesoljno čedo — jagneta in ovce (Jan. 21, 15, 16, 17.) — in postrežejo pravičnim zeljam v veči dušni dobiček pravovernih.

Ze več časa se je kazalo, de je treba škofii Štajersko in Koroško drugače razdeliti in tudi za Ljubensko poskerbeti, ker se ni dalo pričakovati, de bi ta škofija kdaj več lastniga škofa dobila, ker že je čez 50 let brez njega in vedno v oskerbovanji Sekovskega škofa.

Dolgih in zavolj težavnih časov večkrat preterganih obravnáv zastran te stvari je zdaj konec, kar so presvittli cesar Franc Jožef I. 26. oktobra 1856 svoje naj višje privoljenje izrekli, in so sv. Oče Pij IX. po okrožnici 26. listopada 1857 ukazali, naj Ljubenska škofija premine in se s Sekovsko zedini, nasproti pa se naj tisti del Sekovske škofije, ki je v zadnjim Mariborskem okrogu, pridruži Lavanski škofii, kar pa ima Lavanska škofija na Koroškem, naj prepusti Gerčki škofii. Ob enem se je določilo, de se naj sedež Lavanske škofije od sv. Andreja na Koroškem v Maribor premesti.

Ta nova škofijska razdelitva se je na Koroškem že 1. junija t. l. vpeljala, in se prične tudi na Štajerskem prihodnjiga 1. septembra. Tega dne se tedaj vi, preljubi v Gopodu! ločite od zaveze s Sekovsko škofijo in bote domačinci častivredne Lavanske škofije. Odslej bo vaša dolžnost, de najvrednejšiga knezoškofa Lavanskiga Antona Martina in vsakiga njihovih naslednikov častite ko svojiga škofa, de ste jim pokorni ko svojimu višjemu pastirju, kteriga vam je Bog postavil, in de za njih molite, ker bodo oni za vaše duše pred Božjo sodnico odgovor dajali. V vseh svojih duhovnih zadevah se obračajte od 1. septembra k knezoškofovskimu Lavanskimu svetovavstvu v Maribor in pričakujte od ondot naredbe in določbe svojiga višjiga pastirja.

Ker se tedaj po Božji volji zaveza razveže, ktera me je dozdaj z vami in vas z menoj družila, si ne morem odreči, de vam ne bi še enkrat kaj pregovoril za priserčno slovo.

Pred vsem hvalimo Boga in njegoviga edinorojeniga Sina, de se je sv. katoliška vera pri vas zvesto obvarovala in de je cerkveno življenje vedno pri vas cvetelo, dokler ste pod Sekovskim pastirstvom bili. Bogu, ki daje v-e dobro, njegovimu obilnmu blagoslovu gre za to vsa hvala, kajti le od njega prihaja vsa rast, „ne kdor sadi, ne kdor zaliva, je kaj, temuè Bog, kteri rast daja.“ (1. Kor. 3, 7.) Zadovoljen smem reči s sv. apostelnam: „Hvalim svojiga Boga, kolikorkrat se vas spominjam, ker vselej v vseh svojih molitvah za vas vse z veseljem molim za voljo vašiga deleža nad evangeljem Kristusovem. In zanašam se v tem, de Bog, ki je pri vas dobro delo pričel, ga tudi dožene do dne Jezu-Kristusoviga.“ (Filip. 1, 3, 6.)

Ko pa zahvalno svoje roke k Bogu povzdigam za veselje, ktero mi je tisti del moje čede pripravljaj, kteriga zdaj drugimu pastirju prepuščam, me ob enem serce primarja, tudi vam se zahvaliti, ki ste bili moji sodelavci v vinogradu Gospodovem. Goreči za čast Božjo in za zveličanje neumerljivih duš, ste se neprenehama trudili, skerbno sejati seme Božje besede, de se kersčansko obnašanje vedno bolj razcveta, vernimu ljudstvu svete skrivnosti, polne milosti, pridno deliti in sebi izročene duše po potu zveličanskem lepo voditi. Vi ste vsikdar storili, kar sim zelel in pričakoval od vas, ste mi bili v moji težki službi skerbni pomočniki in ste si po takim prizadevali, de bi bili zvesti nasledniki dobriga pastirja Jezusa, ker ste zmiram ljubeznjivo navdajali nedolžne otročice z mlekom kersčanskiga nauka, mladež učili zmagovati v vojski zoper greh, ker ste primarjali k pobožni gorečnosti in lepimu obnašanju po kersčanskim hišah, revne in bolene krepčali s tolažbami in milostmi sv. vere, in ste kraljestvo Božje vedno bolj razširjali. Za to se vam zdaj, ker se ločimo, vas dozdaj višji pastir, zahvalujem in vas ob enem z apostelnam opominjam: „Ostanite v veri in ljubezni v Jezusu Kristusu (II. Tim. 1, 13.); ohranite dobro sporočilo po sv. Duhu, kteri v nas prebiva (ravno tam 14.); bodite močni po milosti, ktera je v Kristusu (2, 1.); delajte ko dobri vojsaki Kristusovi (3.)“ in „si skerbno prizadevajte, de se pred Bogam skazete verni delavci (2, 15.), ki jih bode Gospod vas tudi „za svoje“ (19.) spoznal.“ S sv. škofam Ignacijem vam rečem: „Bogajte vselej škofa, kakor je Jezus Kristus bogal svojiga nebeškiga Očeta. Kdor škofa časti, tistiga časti Bog. Vi ste mena mnogoteri način razveseljevali. Naj vam Bog vse povraca in po Jezusu Kristusu v sv. Duhu svoje milosti obilno deli.“

Pa tudi vi, moji preljubi verni, ki se zdaj ločite Sekovske škofije, se poslušajte neke besede svojiga dozdanjiga škofa.

Bog vč, de me je vaše dušno zveličanje močno sker-

belo, kajti vedno mi je bilo na misli, da bom mogel za vas pred Bogom oster odgovor dati. O de bi ne imel obžalovati med vami nobeniga zgubljeniga! Nikoli vas pozabil ne bom, mar bom pri svoji molitvi in daritvi sv. maše zmiram se vas spominjal in Boga prosil, da se vaša vera vterduje, vaše versko spoznanje razširja in vaša ljubezen in pokorščina do Boga preveno rase. Zadovoljen vam povem, da me je vaša pobožna vernost dostikrat potolazila in razveselila. Če ravno mi ni bilo mogoče pogostoma pri vas biti, je vendar bila sploh pri vas moja misel, in iz dopisov, ktere sim dobival od svojih pomočnikov v pastirski službi, sim razvidil, kako so povsodi jako radi poslušali moje vsipjastirske naredbe in opomine. Milost in veselje vam naj za to prihaja od Boga, našiga Očeta in od Jezusa Kristusa, našiga Gospoda. Brez madeža izvirniga greha spočeta Mati Božja Marija vam naj vse povrača s svojo priprošnjo in mogočno brambo.

Ko vas tedaj zdaj višjemu pastirstvu družiga škofa izročujem, kaj si more bolj želeli moje serce, ko to, da bi tudi njim svojo ljubezen darovali in to ljubezen posebno v pokornosti skazovali, lepo spolnovaje njihove naredbe in opomine. Za mojo slovo si vzemite k sercu besede, ktere so neki sv. škof svoje dni govorili, rekoč: „Pazite na škofa, ko na tistiga, kteri pri vas Boga namestuje. „S svojo dušo sim porok za tiste, kteri so pokorni škofu in mašnikam. Delajte v edinosti, terpite ko hišniki in služabniki Božji. Glejte le, da Bogu dopadete, kteri vam bo dal večno plačilo. Nobeden zmed vas ne bodi nikoli odpadnik. Vera vam bodi celada, ljubezen pa sulica, poterpljivost vam bodi orožje, vaše dela pa zaklad, da bote na sodnji dan prejeli zasluženo plačilo.“ Amen.

Dano v Gradcu 9. avgusta 1859.

Otokar Marija, s. r.

škof.

Sr. Mihael šolsko mladost skupaj kliče.

Dans je god sv. Mihaela, poglavarja in vojvoda vsih angelov, posebniga varha sv. Cerkev in velikiga pomočnika za zadnjo uro. Njegova trobenta bo nas enkrat k sodbi poklicala, torej tudi k njemu moliv. Cerkev: „Sveti vikš angel Mihael, brani nas v boji, da na strašni sodbi ne bomo pogubljeni!“

Ne bom pa od tega zdaj več govoril, temuč opomnim samo, da trobenta sv. Mihaela, ali da prav rečem, glas njegoviga slavniga godu tudi šolsko mladost skupaj kliče. Že jih germoli vse polno po mestih in terjih. Kam so jih dali in kam jih dajejo starši in redniki? V kakošne stanovanja ali kvartirje? V kakošno družino? H kakošnim ljudem? Odgovor:

„Eni res med ovčice;

Eni pa v mesnice!“

Eni pridejo v mesta in terge kakor angelčki, pojdejo pa, če ne že letas, pa čez kaj let domú na oddih ali vakance kakor parkeljčki in se pozneje kakor rogate hudobe. Pridejo pa tudi garjevi in kužni, ki druge okužujejo, in bi bilo boljše, da bi domá kože in krave pasli. Eni pridejo k pobožnim ljudem, ki skerbé res tudi za njih dušo, jih ne puste spred oči in skerbno opazujejo, da kakor o pravim času v šolo gredo, tudi o pravim času domú pridejo, vsaki večer sv. roženkranc molijo, in ne terpe nič pregrešniga in napačniga pri študentih in učencih. Drugi zajdejo — sirote — k posvetnjakam in najemnikom, ki jim ni kaj za lepo odrejo mladosti, ampak le bolj za tiste gol-dinarje, kar jim starši stanisnine plačajo; kar pa sami nimajo, tudi svojim zročencam in rejencam ne morejo navdajati, namreč lepih zgledov in svetiga življenja, in malo jim je mar, kod se šolarčki potikajo, — se veseli so, da jim domá ušes ne belijo.

Ta reč pa ni tako lahka in vnemarna. Sv. Mihael,

ki zdaj otroke v učilnice združuje, bo enkrat vse tiste na tenko vago djal, kterim se v skerb dajejo. Torej ima dobra gospodinja za svoje študente skerb kakor za lastne otroke, in zdi se ji, kakor bi na šivankah bila, ako ni kteriga o pravim času domú, ali pa se kaj družiga napačniga z njim naključí.

Te dni so neki skerbin gospod, ki so svoje dni marsikaj na kvartirjih poskusili, za dijaka Danico naročili, da naj bi mu iz nje kaka iskra na polzkim potu posvetila, in so pristavili, da na čelu Daničinim bi ne bilo napčno še enkrat postaviti, kar stoji v poslednjim listu pod napisom: Francosko (19 list, str. 152), in da bi se utegnili po potrebi še kaj pridjati. List se sklene z besedami: „Kako je zdaj, ne vém; kako je bilo, smo poskušali, in — Deo gratias (hvala Bogú), da nas je Bog večih bedarij obvaroval!“ Govorjenje je v poslednjim listu na omenjenim kraji od nekiga „notarja“ na Francoskim, ki toži, da so ga bili malopridni pajdaši, nesramne bukve (po kakoršnih tudi naša mladost rada sega), opušanje ss. zakramentov itd. spačili, ki je perve leta bogoljubno živel, zdaj pa je bil zavolj 3 velikih hudobij za vse žive dni v težko ječivno delo obsojen. Na zadnje kliče staršem: „Trepetajte! dobro glejte, da svojih otrok ne daste v pogubo. Preiskujte in poskušajte kraj (kamor namreč svoje otroke v kvartir daste). Nikoli ne verjemite slepilni dozdevi; ker odgovor bote mogli za otroke pred Bogom dati!“

Te besede imajo pač globok izvir in resničen vzrok; zakaj, če otrok v slabe okolišine pride in se spači: je zgubljena vsa skerb staršev, je zgubljen njih denar in drugi stroški, je zgubljen trud učencikov, in kar je nar hujši, zgubljen je otrok sam. Treba je torej domá k sv. Duhu moliti, prejden starši otroka v šolo peljejo, da bi jim dobre misli navdajal in se angelu varhu priporočati, da bi jih k pravim ljudem pripeljal, da bi se jim otrok na ptujim nedolžin ohranil, kakor mladi Tobija. Mladi Tobija je bil starimu očetu zdravje domú prinesel, ker je poslušal spremiljavca angela in se je po njegovih besedah ravnal. Marsikteri študent pa utegne s svojo spačenostjo pač hudo bolezen napraviti svoji skerbni materi, ali tudi še očeta prezgodej v grob pomikati, potem ko mu je snedel krajcarje, ki jih je on z zlatoimi rokami pridobil, pa tudi zraven tega morebiti še bratov ali sestrkam pognal, kar so si mučno prislužili.

Pred dvajset leti so ranjki papež Gregori XVI. očitno svetnika razglasili pokojnika, ki je bil svoje dni kej pridin učenec, in je naslednjič veliko čast napravil sinam svetiga Franciška Asiskiga. 25. tega mesca je sv. Cerkev njegov spomin obhajala; imenuje se sv. Pacifik, to je, mirljivi, pravi Miroljub. Pred dve sto in 6 leti je bil rojen v Severinu na Rimskim. Njegovi starši so bili prav bogoljubni, in njih zgled je imel toliko moč do otroka, da so že v njegovim četrtem letu sledi svetosti nad njim vidili, in so ga škof birmali. Četrto leto spolnivi je že po cele ure molil pred altajem, in že je vedil, kaj se pravi samiga sebe zatajevati in svoje telo v oblasti in pokoršini imeti. Večkrat je namešal, na pr., pepela med juho, da bi svojimu sladu in gerlu manj stregel.

Prej kot je sicer navada, so ga dali v šolo, in bil je tako pridin, uren in spretin, pa tako posebno moder, bogoljubin in poslušljiv, da so mladiga učenska učenički drugim v izgled stavili. Po šoli ni vedil slajšiga kratkočasa od molitve. Ako so mu hotli veselje napraviti, mu je bilo treba le privoliti, iti k sv. maši, k pridigi, h keršanskemu nauku. Kar je sploh lastno z Bogom sprijaznjenim dušam, to so nad njim vidili. Le malo je namreč govoril, toliko več in dobriga pa mislil. — Kjer pa je bilo treba součence k pobožnosti buditi, ali jih od nevarnih in hudih reči zderževati, tam sv. Pacifik nikoli ni nič zamudil.

Dobri šolar Pacifik se je bil ravno v čednosti dobro vterdil, kar mu njegovi bogaboječi starši odmerjejo, ki so

bili poprej po mnogih nesrečah prišli ob vse premoženje in mu razun svojiga blagoslova nič niso imeli zapustiti. Zapustili pa so mu bili nar boljši reči v obilnosti, namreč zaklad čednosti in strahu Božjiga v nedolžnim sercu, in kjer je to, bo usmiljeni Bog tudi drugo privergel, kakor je obljubil. Osiroteniga Pacifika sprejme neki stric, nekoliko terd mož. Prav terdo ga je imel, in ko to spazite domači dekli, ste tudi one z njim neusmiljeno delale. Veliko grencih je mogel preslišati in nar bolj zaničljive dela opravljati. Pacifik pa je vse to voljno terpel, ni je žal besede rekel ali se kaj pritožil. Imel je namreč terpevsiga Jezusa na križu pred očmi in iz ljubezni do Njega je rad vse prestal. Njegova žlahta zvé, kako se mu godi, ga oprašuje za to reč in ga hoče iz hiše uzeti. Miroljubček pa se jim zahvali za to ponudbo, reče de se mu prav dobro godi in ostane. Srečniga se je namreč štel, de je imel priloznost, se svojimu ljubimu Jezusu vpodobovati v revšini, poterpežljivosti, pokoršini. — Bil je silo usmiljeniga serca, desiravno je sam večkrat stradal, si je vender kruha pritergoval in ga dajal ubožcam.

Tako je Miroljub že kakor fantek obilno okusil šolo terpljenja in se je v nji vterdil v ljubezni Božji; kjer drugi še le začenjajo, je bil on že vaje junak v čednosti. Še le 17 let je imel, ko se je bogoljubni mladeneč odpovedal svetu in na privoljenje stricovo in svet svojiga spovednika pristopil med sinove sv. Franciška, kjer se je tudi zveličal in posvetil. Ako hočeš, moj dijak, njegovo nadaljno silo lepo življenje brati, pojdi v mestno bukvarnico in prosi, naj ti dajo „Legende von den lieben Heiligen Gottes von Georg Ott.“ Sej tako koristno delo mende saj imajo? Zdi se mi pa, de ne smém zamolčati nekterih besed, ki so za starše in rednike tam pristavljene.

Ne sramuj se svojih otrok v terdim strahu imeti, pravi modri Sirah (42, 5.). — Bolelo te je kersanski človek, ko si bral, kako terdo so imeli maliga Miroljubčika v hiši njegoviga strica. Res ni bilo prav, de je bil stric vse preojster, in je terpel, de ste dekli tako neolikano z njim delali. Vender pa to zatajevavno življenje malimu Pacifiku ni škodovalo, nekdo namreč, ki njegovo življenje popisuje, pravi s prerokam: „Dobro je človeku, ako jarem nosi od mladosti.“ Tako oestro življenje je Pacifika obvarovalo lahkovoljnosti, vнемarnosti in mnogih napak in grehov, v ktere otroci zabredejo, ako niso v strahu. Učil se je, biti pokoren, pamein, ponižin in molčljiv. In posebno dobro je bilo zanj, de si je pridobil občutljivo in usmiljeno serce za ubožne, tihiga duha, ljubezen in zaupljivost do Boga nar boljšiga Očeta. Bolj ga je svet zanevidil in zaničeval, bolj priserčno se je k Bogu nagibal, toliko rajši je v molitvi iskal tolažbe, bolj je šel sam v se in je postavljaj zalogo za naslednje sveto življenje. Sme se reči: Ne bil bi Pacifik svetnik, ako bi ne bil že ko otrok z rezno ojestrostjo k temu napeljevan.

Skušnja uči, de vsi tisti možje, ki so velike reči delali za blagor in zveličanje človeštva, so bili ali od staršev ali od ptujih ljudi že v mladosti prav vterjevani, ali pa so se sami vterdovali. De bo drevesce lepo rastle in sad rodilo, se mu ne smé prizanašati, treba ga je izkopavati, presajati, privezovati, prirezovati in cepiti, tudi ga ne preveč po zavetjih mehkužiti itd.; sicer ne bo nič iz njega, bo bolehalo in omagalo. — Ravno tako je z otroci. Ako jim preveč zanašaš, jih mehkužiš v jedi, pijači (jim vinčka in ne mara še celo zganjca dajes), v obleki (de hodijo s pester-nami kakor majhni komedijanti in pajaci), v spanji (de se ti mlo dela, jih k delu, učenju, k sv. maši poklicati), ako jih ne strahuješ, kadar zaslužijo, ne tirjaš od njih tenke pokoršine (de je viditi, mali puterh je tvoj gospod in ne ti njegov), jih ne moraš k pridnosti in delu, ako jim ne presekaš vsake hude navade in priloznosti, temuč jim vso voljo spolnuješ, jim v vsaki reči prijenjaš, (jih pusaš v družine med hudovoljne otroke), jih serčkaš in bozaš, kušuješ in objemčkaš, jih hvališ (vsakimu človeku v njih prico), jih

knobenimu delu ne siliš ter praviš, de bi jim škodovalo, de je prehudo za nje; — ako tako delaš, potlej sam sebi pripisuj, ker iz tvojih otrok ne bo nič prida, bodo podobni sadicam v steklenišnicah ali glaževnišnicah, ki ne morejo prenašati nobene oestre sape in poginejo kose na drug kraj prestavijo. (Taki otroci niso za nobeno delo, ne ostanejo lahko v kaki službi in pri rokodelcih, in gospodarji in mojstri se jih bojé in niso z njimi zadovoljni, ker taki omehkuženci so leni in tožljivi, se jim ne ljubi ne delati, ne moliti, ne v cerkev hoditi, ne ss. zakramentov prejemati; išejo le bolj tovaršije, igre, divjanja in kratkočasov, in so velikrat tatinski in polni hude volje. Ako pridejo v šolo, je z njimi velika nadlega in se z njimi malo opravi ali pa čisto nič ne.) Taki otroci niso za človeštvo, so sebi in drugim v nadlego in grejo zgođe v pogubo na duši in na telesu.

Pač vé sv. pismo zakaj, ko na toliko krajih opominja, de naj se otroci v strahu imajo. „Kdor šibi prizanaša, sovraži svojiga sina; kdor ga pa ljubi, ga vedno v strahu ima. (Preg. 13.) „Strahuj svojiga sina, de upanja ne zgubiš. (Preg. 19.) „Ne odteguj svojimu otroku strahovanja; zakaj ako ga s šibo vdariš, ne bo umerl. (Preg. 23.) „Strahovanje in nauk je vsaki čas modrost. (Sir. 22.) „Vpregni tičnik (svojiga sina) v mladosti in stóri gibčene njegove ledja, dokler je še mlad. (Sir. 30.) Tako piše modri, in srečni starši, kateri se ravna po tih besedah, srečni tudi otroci, kateri strahovanje oestro odrejo) radi sprejemajo in njegov jarem radovaljno nosijo. Starši bodo veselje doživeli nad svojimi otroci, in otroci bodo pošteni ljudje na zemlji, enkrat pa zveličani nebeščani. Kolikrat se sliši iz ust bogoljubnih in verlih mož in žen: „De sim se kaj pošteniga naučil, de zdaj srečno zadovoljno živim, de kaj premorem, se imam zahvaliti svojim staršem, ki so me zmiraj terdo imeli!“

V spominu si to ohrani, oče in mati, ako beres; v serce si zapiši, o sin, hči, ako to slišiš!

Gluhonemi jud v Gorici.

„Danica“ je že nekaj omenila o našim gluhonemim judu, ki je v tukajšnji zavod gluhomutev pribezal — in želi po vsaki poti kristjan biti. Imenuje se Jakop Morpurgo, mladeneč ravne in zale postave, rojen mesca aprila 1843. Zeljo do svetiga kersta že čez osem let v sercu ima in na znanje daja. Kmalo potem namreč, ko so ga bili njegovi starši v imenovani zavod v šolo dali, kjer se je od svojih tovaršev kersanskih šeg in naukov nekoliko naučil, se jim je pri navadnih molitvah rad pridruževal in se sploh vsih pravic kersanskih otrok želel vdeleževati. Ko je enkrat ravno v tem zavodu nekiga fantiča kerševati vidil, je koj serčno napovedal: „Ko bom velik, se bom tudi jaz dal kerstiti.“ Ta svoj namen je od leta do leta zmiraj bolj razodeval, in pa tako, de se je nekatere kratki tudi pred svojimi domačimi ovadil. Starši so se na to silno grozili in ga jeli oestro strahovati, tode brez vspeha; še le derzniši in serčni fantič svojo željo razodeval, in ker vidil, de v oblasti staršev se ne more pokristjaniti, jim ze l. 1857 prvičkrat zbezi in gre naravnost v zavod gluhonemov, od tod pa v škofijo, sv. kersta prosit. Od tod spet v zavod gluhonemov zaverujen, pa tam ravno na očeta in druge jude naleti, ki ga koj primejo, s silo proč vlečejo, ter ga še tisto noc v Terst k njegovimu stricu odpeljejo, naj bi mu on, čes, te muhe iz glave izbijal, potem ko so oni v ti reči le boh v steno metali. V začetku letašnje vojske ga stric zavolj veči varnosti v Gorico nazaj pošlje. Starši, ki so se vedno bali, de bi se mu z njegovo vernitvo poprejšnja želja ne obudila, si z vso silo prizadevajo, mladimu sinku judovskega duha vcepiti, prepovedo mu tudi med drugim v zavod gluhonemov zahajati, s svojimi nekdanjimi tovarsi govoriti, kakor tudi nekdanje učenike iz zavoda pozdravljati. Ali kaj je vse to

zdalo? Ravno 19. pretečeniga mesca julija jim nemi sin vdrugic zbeži v zavod gluhomutcev in prosi, da naj ga vender zdaj brez daljši pomude kerstijo. Oče in mati, se vé de, kakor obupana kmali v zavod prisopihata za nesrečnim sinom, kakor ga ona imenujeta. Od večera do družiga jutra sta ga, kakor sta le vedila in znala, pregovarjala. Nemi sin, se na vse omame nasmehuje in ji le prosi, da naj domú počivat gresta in njega pri miru pustita. Ko starši vidijo, da ves njih trud ene cele noči je brez vsiga vspeha, pokličejo ujca iz Tersta, ki se že družiga dneva zgodej v zavodu znajde. Ta je bil poln gotoviga mnjenja, da ko ga bo nemi sestrič, ki mu je bil vselej iz serca vdan, le zagledal, bo koj na vse svoje „muhe“ pozabil, ga objel in se za njim kot ovčica podal. Ali zlo se je tudi ujce v svojih mislih prekanil; zakaj sestrič, da ga le zagleda, vés zaplamtí, mu z roko pot in vrata kaže, da naj se berž berž verne iz zavoda, ker v njem naj hujšiga sovražnika svojih zveličanskih misel vidi. Naj si vsakteri misli, kako je ujca tako obnašanje njegoviga ljubeznjiviga sestriča v serce bodlo. On stermi in kar ne more zapopasti, kako de je to mogoče. Še marsikaj poskusi; pa vse zastonj. Z enacimi obečavanji — pravi on — me hočejo zviti judje oslepiti in odpeljati, Bog vé kam, da bi potem nikoli več prilóžnosti ne imel, sv. kersta prejeti. „Giacometto! pa le preudari dobro,“ — tako ga vodja gluhonemov skuša — „poglej! če ostaneš jud, boš po smerti očeta, kakor tudi zlo bogatiga ujca kaj podedoval (poerbal), tvoja zlahta in znanci te bodo radi imeli, te v sili podpirali in se ti bo dobro godilo; če se pa daš kerstiti, nobeden tvojih več zate ne bo maral, od nobeniga ne boš nič podedoval, kako boš tedaj živel?“ Nič ne porajtam — odgovori na to naš mladi jud, — bom pa delal in se trudil kakor bom mogel, da se le preživim, potem pa v nebesa pridem; zakaj terdno verujem, da se le dobri kristjanje zveličajo, judje pa ne, čeravno me starši temu nasproti učé. — Od stanovanja staršev, od kteriga se na eno plat zavoda prav dobro vidi in se zamore tudi prav razumljivo pogovarjati, mu brati in sestre naznanjajo, kakor de bi bila mati za smert bolna, da naj torej podviza domú poslednjiga materniga blagoslova prejet. Ali kaj? gluhonemi brat se nikar ne dá prepričati, da bi judovske matere žegen kaj veljal. Zdaj pa mu sama mati napiše listič: „Ljubi moj Giacometto! povej mi, kedaj prideš domú, ker jaz sama pó-te priti hočem.“ Na kar ji pa nemi sin takole odpiše: „Jaz ne pridem nikoli domú, zakaj kristjan biti želim.“ — In res se do zdaj pri vsaki prilóžnosti kot gorečiga kristjana obnaša. Ko se je nekiga dne njegov starejši brat v pričo njega Božjo martro zaničevati prederznil, se on koj za njim zasuče, mu klobuk z glave potegne, kazaje mu resno na podobno križaniga Jezusa, pred kterim se mora vsaki odkriti, „ker on je naš pravi Mesija.“ Moliti in pri sv. maši biti, je njegova perva skerb vsaki dan; nedelje in praznike posvečevati mu je silno pri sercu; tudi bi raji lakot terpel, kakor pa de bi o postnih dnevih mesnih jedí vžival, kar je res že v djanji pokazal.

Starši in zlahta še vedno vse poskušajo, da bi mladenčca zopet za svojo stran pridobili. Raznaša se, da so gluhonemimu učniki ali kdo drugi v zavodu z obečavanjem obilno denara, ter družih posvetnih dobrót take misli v glavo vtepli, in da se mu zadosti prostosti ne dopuša. Vender pa moramo v spričevanje resnice in v spoštovanje zavoda naravnost povedati, da to ni res. Naj le eniga imenujejo, ki bi prej ali poznej nemimu mladenču s tem namenom kaj obečaval, ali ga pregovarjal: bodi kristjan! In de ga nihče le za las v zavodu ne zadržuje ter popolno prostost vživa, bi bili sami starši in druga zlahta prav lahko že prepričani, ako bi le spoznati hotli, ki so sperviga večkrat na dan clo do pozniga večera v zavod k sinu zahajali in ga marsikterikrat memo gredoči pred vratmi zavoda tik očitne ulice tudi samiga stati vidili. Kdo ga je zadrževal, ako bi bil za očetam, bratom ali drugim jo hotel potegniti? Ali se je

kadaj kterimu zmed judov branilo, mladenčca pregovarjati? Dvakrat je bil ravno nasproti v ta namen judovski rabin prijazno povabljen, ki se pa do zdaj brani priti, se vé de s praznimi izgovori. Neki tukajšnjih prostovoljcev judovske vere, iz Tersta domá, našiga juda enkrat obiše in ga marsikaj oprašuje, valed vsiga tega pa ne more družiga kot pričati: „Spoznam tudi jaz, da fant ni siljen, da vse iz njegove prosto volje izvira!“ In tako mora vsak spoznati, kdor vé okolišine in mu je resnica mar. Za gotovo vé, da misli mnogo spoštovani ces. vradnik knjižico o zapopadku cele te judovske prigodbe na svetlo dati, da bi se tudi po tem takem resnica občinstvu naznanila. Tako blago prizadevanje za resnico je pač vse hvale vredno vkljub nasprotnemu ravnanju tistih, ki hočejo s silo pot v katoliško Cerkev zapreti mladimu judu, kteri želi iz naj svetejšiga namena keršen biti. Viditi je, kakor bi si nekteri besedo „prostost v veri“ (Religionsfreiheit) tako le razlagali: Jud, naj še toliko po sv. kersti sili in hrepení, naj le ostane v veri, v kteri je rojen; katoličanu pa, ko bi se tudi za turški turban oglasil, naj bi se na vse strani pot odperla, da brez naj manje overe polomesic na čelo natakne.

Tode naj počenjajo, kar le premorejo, tega pa sim prepričan, da naš gluhonemi jud, kakor sam vedno terdi, se bo raji umoriti dal, kakor de bi od svojiga zveličanskega sklepa odstopil.

Božja milost naj njegove blage čutila zaliva, da bo res dosegel, kar zdaj tako močno želi: Kerst in zveličanje svoje duše!

.....i

Marijanska družba, bratovšina Marijnih otrók, ali kongregacion.

(Konec.)

Volitve so po dvakrat na leto. Brez posebniga vzroka se prefekt (vodja) ne voli dvakrat zaporedoma, zamore pa drugo službo sprejeti. — Voliti smejo le pravi udje marijanske družbe. — Volitev se godi nekaj od vikših marijanske družbe, nekaj pa od vse družbe po večini glasov. Po volitvi je zahvalna pesem. —

Sprejemanje poskušencov. Kdor želi v marijansko družbo stopiti, se glasi pri vodji, kteri potrebne reči zastran novince pozvé in predsedniku naznani. Nobeden se tudi med poskušence ne sme sprejeti, ako je njegovo življenje spotikljivo, ali če pošteno ne obljubi, da bo pravi in goreč marijanec.

Poskušeneec se v zboru udam naznani in se sme marijanskih pobožnih opravil vdeleževati, vender še nikakoršnih pravic nima. Predsednik odloči koga zmed marijanskih vikših, da poskušence učí družbinih opravil, šeg, pobožnih opravil, dolžnost, dobrót in odpustkov marijanske družbe itd.

Sprejema poskušencov v Marijno družbo je slovesno opravilo in se opravlja e popoldnevih Marijnih praznikov. Ako ni kacih zadržkov ter ako je novinec poskušnjo dobro dostal, se pripravlja na vesoljno spoved, ako mu je potrebna, in ob določenim dnevu vse marijanstvo s prednikom zapoje pesem k sv. Duhu (Veni creator Spiritus) in obmoli se molitev. Po kratkim nagovoru do sprejemancov se jim sveče prižgó, ki jih seboj prinesó in v rokah derže. Nato se kličejo po imenu vsi in pristopijo k altarju Marije Device. Tukaj na mnogotere vprašanja odgovarjajo, moli jim eden tudi spoznanja sv. katoliške vere in novi marijanci za njim itd. Predsednik blagoslovi lepe svetinje za nove ude, vsak novinec z gorečo svečo poklekne pred nj in glasno bere marijansko molitev:

Sveta Marija, Mati Božja in Devica, jest I. Te izvolim danes za svojo gospó, varhino in besednico, in terdno sklenem, Te nikoli ne zapustiti, nikoli ne kaj zoper Tebe reči ali storiti, in ne dopustiti, da bi meni podložni kdej kaj počeli zoper Tvojo čast. Prosim Te torej, sprejmi me za svojiga večniga služabnika, pomagaj mi pri vsim mojim djanji, in ne zapusti me ob moji smertni uri. Amen.

Zdaj sakristanu sveče zročé, predsedniku pa vsaki le-uno marijansko molitvico, lastnoročno pisano, da se v hranilišču hrani. Predsednik dá slehernimu lepo marijansko svetinjo kušniti in mu jo na vrat obési, rekoč: Sprejmi znamenje marijanstva v brambo telesa in duše, da boš po milosti Božje dobrote in s pomočjo Marije, svoje Matere, vredin, večno življenje zaslužiti. V imenu Očeta, † in Sina in sv. Duha. Amen. — Podá tudi slehernimu pismo, ki spričuje, da je res sprejet v marijansko družbo. Še po nekterih napravilih, petji in molitvah je sprejemanje dokončano, ktero se utegne zgoditi tudi med sv. mašo — po evangeliu.

Imenitna zaveza z Bogom, **ktera je neprecenljive vrednosti, ako se z resničnim srcem moli.**

(Iz stariga slovenskiga rokopisa.)

O čez vse častitljiva presveta Trojica! ker jest tebe, kakor nevredna stvar, zavoljo svoje slabosti in veliko zadržkov ne morem takó častiti, hvaliti in moliti, kakor zares v srcu želim to dopolnovati; torej storim imenitno zavezo, ktera se ne smé nikoli razdreti, temuče vsako minuto ponovljena, poterjena in od mojiga svetiga Angela varha tebi darvana biti. Kolikorkrat bodo namreč moje žilice tripnile in serce udarilo, tolikrat želim tebe svojiga Boga v tvoji časti, kakor tudi svojiga Jezusa v visókim zakramentu svetiga Rešnjiga telesa z vsimi angeli in svetniki, v imenu vsih ljudi in stvari moliti, hvaliti, častiti, in tebi k tvoji slavi srečo vošiti.

Kolikorkrat moje žilice tripnejo, tolikokrat ti darujem in želim darovati v tvojo čast in slavo vse službe, ktere so ti Kristus, včlovečena Beseda, njegova Mati Marija, in vsi svetniki tukaj na zemlji skazovali, kakor tudi vso hvalo, čast in poveljevanje, ktero ti vsi angeli in svetniki v nebesih skazujejo; vse svete maše, ktere tvoji mašniki beró in brali bodo; vse dobre dela, ktere vsi ljudje na zemlji opravljajo, ali jih opravljali bodo. O de bi zamogel jest vse kapljice morja in vodá, vse bilke trave, vse cvetlice na vertih, vse perje na drevesih, vse čerke po bukvah, in vse vse stvari v Serafine spremeniti, kteri naj bi tebe, namesti mene, neprenehama molili, častili, ljubili, hvalili in povikševali. Ravno tolikrat se jest tebi zahvalim in iz serca želim zahvaliti za vse in za vsako gnado, ktere si ti deventerim koram angelov in vsim svetnicam in svetnicam na zemlji skazal in jih zdaj v nebesih skazuješ.

Kolikorkrat moje žilice tripnejo, se jest tebi zahvalim, in prosim vse angele in vse svetnike, da bi oni tebi namesti mene serčno hvalo dajali in peli, ker si ti mene stvaril, odrešil, in posvetil, mi svete zakramente dodelil, brez številá dobrót na duši in na telesu skazal, me takó dolgo pogubljenja varoval, in upam, da me boš tudi za vselej pred njim obvaroval.

Ravno tolikrat ti darujem v zadostenje za svoje grehe in nehvaležnosti svoje telo in dušo, serce z vsimi močmi, vse djanja in nehanja. Darujem ti samiga sebe, in popolnoma tvoji Božji volji zročim; delaj z menoj, kakor s svojim lastnim blagam, kakor koli je tvoja sveta volja. O dodeli mi gnado, da tudi hudo iz tvojih rok radovoljno prejmem, in tebi za ljubo z veseljem prenašam.

Kolikorkrat moje žilice tripnejo, jest sklenem, vse svoje dela, ne iz potrebe ali navade, ampak iz ljubezni do tebe in zavoljo tebe s tajistim namenam opravljati, s kterim je moj Jezus vse svoje dela opravljal, vse svoje terpljenje terpel, vse svoje zasluženje daroval. Ti, o moj dobrotljivi Bog! sprejmi vse to v svoje dopadajenje, meni in vsim vernim v časno in večno srečo in blagor. To zavezo zapečatim s kervjo iz stranske rane Jezusove in jo shranim in zaklenem v ravno tajisto presveto rano, da naj bo vse, kar sim v ti zavezi govoril, dotlej terpelo, dokler bodo moje žile tripale in moje serce tolklo; ta zaveza se ne smé nikdar razdreti. Dodeli mi in potrdi to, o trojedini Bog! Amen.

Porračilni dan rad pride.

Naslednjo dogodbo imam iz popolno zanesljiviga vira. Preteklo je sicer že mnogo let, kar se je pripetilo, pa zato vender nič manj ne spričuje, da resnične so besede, ktere sim postavil sestavku na čelo. — Iz neke vasi na Gorenškem je bilo romalo več bogoljubnih duš k Materi Božji na Sveto goro poleg Gorice. Lepo so ondi častili nebeško kraljico Marijo, prejeli tudi ss. zakramente po šegi romarjev, po opravljenih pobožnostih pa se vernili zopet proti domu. Vreme jim nazaj gredočim ni bilo prijazno, dež jih je zlo močil in vsi mokri in zmrazeni pridejo že v tamni noči v neko vas (naj jo zamolčim), ne ravno dalječ več od krajnsko-goriške meje. V neki gostivnici prosijo za prenočišče, al gospodar že spi, le mala domača deklina in pa pastir sta še na nogah, pa imata oestro prepoved, očeta klicati. Vender pa mlada domačina romarje prijazno sprejmeta in jim o pomankanji druge postrežbe v peč zakurita, da bi se mokri in zmrazeni romarji nekoliko osušili in ogreli. Radi bi lačni popotniki tudi kaj jedli, al oče ima ključé pri sebi, klicati pa, kakor sim že povedal, ga ne smeta. Na prošnjo romarjev pastir toraj iz neke sosednje hiše nekoliko jedi in pijače prinese. Ravno so se popotniki začeli ob čezdalje bolj prijetno topli peči greti in zavživati pičlo večerjo, ko nezdga hoče, da se oštir prebudi. Čuvši, da so ptuji ljudje v hiši, vstane, se gerdo nad romarji razjezi, hčerki s tepenjem proti, pastirju napové, da naj se jutri od hiše spravi, potem gre v kuhinjo in med besedami: „bom popravil, da bo bolje gorelo,“ posodo vode nad ogenj razlije ter ga popolnoma pogasi. In de bi nečlovek svoji divjosti vredni konec dodal, slednjič romarje po pasje v tamno noč požene. — Pastirju se romarji v serce smilijo; zakaj kam hočejo zdaj v takim slabim vremenu in v tako pozni noči, zraven pa še v ptujim in neznanim kraju? Tiho se splazi za njimi, in ker jim nikakor drugač pomagati ne more, jih pelje v neko štaló prenočit. Štala je bila sicer odkazana spavnica, pa vender — bolje nekaj ko nič. Romarji so blagimu fantetu tudi za to postrežbo hvaležni in mu o ločitvi skerbno naročujejo, ako bi se kdaj pripetilo, da bi v njih kraj prišel, naj se v ti ali ti hiši oglasi, lepo se mu hočejo za nocojšnjo postrežljivost hvaležne skazati.

Mnogo let je bilo preteklo od tistiga večera. Mlada borna deklica iz med družbe romarjev je bila postala med tem časom premožna gospodinja in slovi zdaj kakor posebno usmiljena in radodarna duša. Nekiga dne pride siromak v njeno hišo. Vpraša, če imajo kaj glavnikov za popravljanje; vidilo se pa mu je na prvi pogled, da se le toliko in za to z bornim delam pečá, da si nekoliko bolj pošteno kruhka sprosí. Priljudna gospodinja mu da nekaj dela in se začne z njim pogovarjati. Siromak, spoznavši milosrčnost gospodinjo, jo zdaj lepo prosi, naj bi mu dovolila skuhati si na njenim ognjišču kosilce, ker je zlo lačen. Se vé, da željam reveževim se urno vstreže; kmalo hahljá svitli plamen na ognjišču. Siromak toži dalje svojo revščino gospodinji in pripoveduje, da je nekda premožen bil, pa ob vse svoje premoženje prišel, itd. — Na nje vprašanje, kje je doma, pravi: iz *, če veste, kje je to. O, že vem, reče gospodinja, nasmehljaje se, — ondi sim v mladosti enkrat prenočila, iz Svete gore gredé, pa naletela sim bila silno terdoserčniga možá. V pozni noči nam je bil ogenj, ob katerim se nas je več romarjev grelo, pogasil in nemilo nas v tamno noč izgnal. — Kakor od strelje zadet se razgane pri tih besedah siromak, rudečica mu zalije lica, ne čerhne je več besedice, ampak tiho se zmuza čez prag. Zakaj neki? Revna nekdanja romarica in ošabni nekdanji oštir sta se bila po čudni naključbi zopet sošla; v kakšnim stanu pa, nam je razodela pričujoča povest.

Rodoljub Podratitovski.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Starček Olivieri je šel 22. t. m. od tod v Terst svojiga tovarša čakati, ki ima na kaki jadrilnici z nekterimi zamurskimi otroci iz Egipta priti. Vsih, ki jih je ta apostelj iz dušne in telesne sužnosti rešil, je že precej čez 600, zmed katerih jih blizo 350 še živi. Pravi je, ko je bil perviga kupil, je želel, da bi bili saj 3 v čast sv. Trojice; — potlej ko je imel 3, pa spet, da bi jih bilo 5 v čast peterih Jezusovih ran; — dalje da bi jih bilo 15 v čast petnajsterih skrivnost v sv. roženkrancu; — poslednjič pa, da bi jih bilo 500, potlej bo zadovoljin. Tudi to, in še več mu je Bog dal, in mu utegne še pridati, ker — blizo 68 let — je še precej terdin. Potreba pa mu je k temu pomoči, denarjev; brez tega se ne more kaj. Včas mora za eno samo tako stvar silo veliko dati, ker se boji, da ne bo več rešenika, ako jo pusti. Pred nekaj časom je dal njegov tovarš, gosp. Veri, 60 napoleonov — tedaj blizo 600 gold. — za eno samo ubogo deklino, ki se je več kupcov za njo poganjalo, in bi bila prišla v roke, v kakoršne ji ni privoštiti, ako bi je ne bil s toliko ceno za nebo odkupil; — in zakaj bi ne? sej je Zveličar še svojo lastno kri dal.

Iz Tmuna, 14. kim. A. S. — Hvaljen bodi Jezus Kristus in Marija! V fari Marije Device v nebo vzete v Tminu pri Soči na Goriškem se je sv. ljudski misijon obhajal, ki so ga vodili častiti očetje iz reda sv. Vincenca Pavlana, iz Celja na Štajerskim, k velikemu veselju in posebni tolažbi pobožnih faranov. Začel se je 15. vel. travna ob treh popoldne ravno v god in praznik Marije Device v nebo vzete, patrone tmnske fare, in dokončal se je 28. v god sv. Avgustina škofa in spoznavavca.

Fara je obširna, šteje sama na sebi več ko štir tavezent duš, ima pod seboj dve duhovniji, Libušino namreč, kjer častiti gospod Janez Ev. Červ z enim pomočnikom pastirsko službo s pravo gorečnostjo opravljajo, in ima tavezent in štir sto duš; — in Dreženico, kjer si tudi častiti gospod Anton Nav za časni ali telesni in duhovni prid ondašnjih farnih ovčic veliko prizadevajo, z devet sto dušami.

V njeni okolici so tri dosti velike fare: Vče, z blizo dva tavezent, sv. Lucija na Mostu s tavezent šest sto, in Mevce z dva tavezent in blizo šest sto dušami, ki tudi prav pridne, za blagor svojih ovčic vse vnete pastirje in fajmoštre imajo, kakor se zamore reči tudi od drugih častitih gospodov cele dekanije, ki blizo dvajset tavezent duš šteje, da so gospodje in duhovni očetje po volji Božji.

Ako pogledamo le samo tmnsko in tri okoljne ali bližnje fare v Včeh, pri sv. Luciji na Mostu in v Mevcih z dvanajst tavezent dušami, zamoremo reči, da polje, ki ga je imel sv. misijon skozi celih štirinajst dni obdelovati, je bilo kaj veliko, obširno in daljno.

Namen sv. misijona je bil, le domačim faranam v dušnih potrebah pristopiti, dobre in pobožne v lepih kristjanskih čednostih ohraniti in poudariti in za pravo pobožnost in svetost vneti, mlačne in tožljive k dobri in k sveti službi Božji zbuditi ter s pravo gorečnostjo do lepiga kersanskega življenja navditi, terdovratne grešnike in oslepljene od posvetniga blaga ali mamona in od mesnih počutnih sladnost in posvetniga veselja omanljene, ki si ime kristjansko sicer pristevajo, pa nič, kar praviga kristjana in dobrega otroka Božjiga razodeva, na sebi nimajo, iz njih grešniga spanja predramiti, njih kamnite serca omeciti in od poti pogube na pot zveličanja obrniti, in tako njim pridobiti notranji mir in pokoj, ki ga svet nima in ne more dati, angelam Božjim pa veliko veselje nad spokorjenimi poprej zgubljenimi sinovi napraviti.

Veliko so se torej za blagor duše vsi vneti gospodje očetje Lazaristi trudili, in kakor se je nadjati, so našli tudi za seme besede Božje dosti pripravne serca iz domače in bližnjih far. To kaže lepo število pobožnih deležnikov in

spokorjencov obojiga spola, vsake starosti, razniga stanū, tudi izmed gosposke in gg. cesarskih vradnikov.

Al Bogú se usmili! marsikdo, v grehih zastaran in od hudiga duha prevzet nesrečin sin tiga sveta je ta prijetni čas, čas zveličanja, čas klicanja Božjiga nemarno preslišal in zamudil. Tode gorje mu ob dnevu oistre in pravične sodbe! Sim klical, poreče Jezus, in nisi poslušal, sim stegoval svoje roke po tebe, in nisi se za me zmenil! Poberi se, ti prekleti, v večni oginji, ki je pripravljen hudiču in njegovi derhali. Tudi Izraelci so bili izvoljeno ljudstvo Božje, so bili mlajši, sinovi Abrahamovi; vender ni imel Bog nad njimi vsemi dopadenja; pritožil se je po preroku: Otroke sim zredil, pa so me zaverгли. — Res in vekomaj res ostane: Božja beseda je seme, ki ga je sejavec vsejal na svojo njivo. Seme v dobri zemlji obilno rodi, in beseda Božja v pripravnim sercu sad pokore, sad prave pravičnosti in stanovitnosti v dobrim ter zveličanje obrodi.

Sv. misijon, ako je tudi z marsikterimi stroški in sitnostmi sklenjen, je vender le pravi blagor za vsako faro, za vsaki kraj, kjer koli se obhaja. Bog ohrani skerbne in za zveličanje vernih vse goreče častite gospode misijonarje, Horvata, Premuža in Kovaleka, ki bodo tmnski fari vselej v lepim spominu ostali, in poverni jim za njih trud in prizadevanje večno življenje!

Iz Gorice, 23. septembra. —rl— Z veseljem „Danici“ naznanjam, da je te dni od vis. ministerstva, kterimu se je bila v razsodbo dala zadeva gluhomutastiga juda, ki se želi pokristjaniti, določeno prišlo: da naj se po postavi odbor (komisija) snide, kter ima pretresovati, če mladi jud prostovoljno in nikar ne siljen sv. kersta tirja. Vsled tega ukaza se je danes ob 10. zjutraj v hiši glavnih šol odbor sošel, pri kterim sta bila odbornika ali komisarja pooblastena: v. č. g. Janez Budav, dekan Kanalski, in g. Franc Golia, prvi komisar okrožniga predsedništva. Se vé, da vsa ta preiskava se je v protokol vzela, kterimu bo nasledovala daljna obravnava in poslednja določba. Upamo tedaj, da se bo ta pravda v kratkim h koncu dognala, gotovo v veliko veselje stanovitniga juda, nikar pa njegovih nasprotnikov, ki se tej sveti reči nespremišljeno upirajo.

Iz Štajerskiga, 9. t. m. Prosim, če vas je volja, vrnite naslednje verste v „Danico.“ — Skoraj bo poldrugo leto minulo, kar so se slovenski etimologi z veliko gorečnostjo prepirali, kaj de je korenina v besedi: „Lavant.“ De pravde niso dognali, nam spričuje različno pisanje omenjene besede, na priliko: lavantska, laboška, labudska itd. Kteri de prav ima, kdo bo razsodil? Pisatelj teh verstie misli, da naj bi se pisalo: lavantska, *) in ker se to slabo glasi in ušesa kolje, naj bi se pisalo lavantinska. Slovenci, v velikih rečeh je edinstvo potrebna, v malih je ljubeznjiva, prijetna. Pisatelj se o ti reči opira na pismo slavniga in pobožniga lavantinskiga škofa Stobeja, ki ima v njim takole (Pismo je bilo od škofa dano do papeža Klemenca VIII. 21. aprila l. 1599). Vallem hanc patentem longe a Traburgo usque ad s. Leonardum sex leucas germanicas; late unam, intersecat fluvius, dictus Lavantinus, nescio a valle, an vallis ab illo, certe Episcopatus ab alterutro. Quanquam populus pertinaciter vult omnibus tribus, fluvio, valli, Episcopatu, inditum nomen a lavando. In proximo enim plurimas auri, argentique particulas e venis fossilibus in fluvium ejectas prae buisse populo occasionem arenae acervatim aggestae lavandae, excernendique auri, quod in media arena fulgidum, facile emicuit. Hinc a nobili illo pisatu, aut lavatu potius vocatum fluvium Lavantium, a fluvio vallem, a valle Episcopatum. — Tako Stobej, ali prav za prav ljudstvo ob njegovim času. Vediti je tudi

*) Prava in lahka izreka te besede je „lavanška“, ker ts se pred k redno v š topi: „lavantinska“, bolj po latinskim urezana, pa je bolj krepka in postavna. Vr.

treba, de so bamberski škofje že v enajstim stoletju v tej dolini zlato dobivali in izpirali iz vode, ki se zdaj Lavant imenuje.

J. B. Novocerkovski.

Razgled po keršanskim svetu.

Solnograška stoljna cerkev, ktere znotranje po-prave so ravno bili že skorej dokončali, bi bila 15. t. m. skorej vsa z ognjem pokončana; vender jo je Bog obvaroval in pogorelo je samo nastrešje, turnama se ni nič zgodilo, in znotraj tudi ne kaj dosti.

Kardinal in prvostolnik ogerski, Scitovski, bodo 6. listopada t. l. obhajali petdesetletnico svojiga mašništva.

V Olomovci so se pri letašnjih duhovnih vajah 104 mašniki vdeležili.

„Hlas“ pravi, de se v Kralicah v Olomovci hrani l. 1726 zgotovljeni spis od izvirniga popisovanja mučenja in smerti blaženiga Janeza Sarkandra, fajmoštra v Holesavi, kteriga so l. 1620 spačeni pikarditi grozno trinožili in umorili iz sovraštva do sv. vere. V tem spisu je pristavljeno, de se je bilo njegovo v silnim terpinčenju vse blede obličje v rudeče spremenilo, kakor nar lepši koravde. V ondotnim arhivu je tudi neki prava podoba tega mučenca Gospodoviga.

V Zagrebu je 18. t. m. 19 usmiljenih sester pred ondotnim kardinalom vikšim škofam storilo redovno obljubo; 20 družih pa je obleklo redovno oblačilo. Pri ti priliki so Njih svetlost podali usmiljenici Moniki Krismer, prednici unih sester, ki so bile poslone bolnim vojakam v strežbo iz Zagreba v Verono, zlati križec za zasluge, ki so ga ji Njih veličanstvo poslali v spoznanje in pohvalo vsih tudi družih sester, njenih tovaršic. (Kat. l.)

V Freiburgu se je bila 23. t. m. pričela slovesna skupšina katoliških družb, pri kateri je bil grof Brandis predsednik izvoljen. Tehni govori tacih skupšin neizrečeno poživljajo keršansko-katoliškiga duha.

„Mainzer Journal“ razjasnuje versko ravnopravnost na severnim in južnim Nemškim, ktera se avstrijskimu cesarstvu tolikrat kakor zgled priporočuje, kako de naj se tukaj z nekatoličani dela. Dokazuje in dokaže pa, de protestantje na Avstrijskim veliko veči svobodo vživajo, kot katoličani na severnim Nemškim. V Meklenburgu, Slezvig-Holsteinu, na Norveškem, v Ljubeku ne sme noben katolišk duhoven očitne Božje službe obhajati, le tiho domačo Božjo službo smejo imeti, pa še té ne kakor bi hotli; protestantje po vsi Avstrii pa smejo očitno opravljati svojo versko službo. Na Pruskim se katolišk duhoven ne sme v cerkveni obleki na pokopališu prikazati na protestanskim pokopališu (na katerim morajo pokopavati); na Avstrijskim imajo protestanti ali svoje pokopališa ali odločke na katoliških in smejo v svoji vradni obleki priti. V Berlinu se po sirotišnicah vsi otroci po protestansko podučujejo in noben katolišk duhoven ne sme vanje. Ako bi bilo na Dunaji enako nasilstvo, bi prišli novi prošnjaki (deputacije) iz Berlina in Stutgarda in krič liberalnih (češ — velikodušnih) časnikov bi jih spremljal. Enacih reči je od Pruskiga in Virtemberskiga še več naštetih, in rečeno je dalje: Že več let tožijo in žugajo liberalni listi, de protestantje na Avstrijskim tako dolgo ne dobé stanovitne vravnave svojih cerkvenih zadev. Ravno tisti časniki je nimajo opominovavne besedice do nemških vlád na severu in jugu, de naj bi svojim katoliškim podložnim dale stanovitno vravnavo njih cerkvenih pravic itd. Nad Avstrijo godejo, de protestantom ni pravična, nad Virtemberskim in Badenskim pa, de je katoličanam bilo pravično. Sapienti sat!

Po „Kathol. Bl.“ se že slišijo posamezni glasi celo iz protestanskih dežel, de je protestantom na Avstrijskim z novo naredbo preveč privoljeniga. Morebiti se razpadljivosti svojiga verstva zavedó, ker v svojim znotranjim razdjanji nima nikjer edinisa in še bolj razpada, ako ga zunanja moč samimu sebi prepusti, menijo imenovani listi. Potem takim bi tudi una naredba po skrivnih potih previdnosti Božje

služila v to, de se pospeši razpad tristoletniga odcepljenstva in se v znotranji nezmožnosti omagujejo zgubljeni sinovi zopet oklenejo svoje ljube matere, sv. katoliške Cerkve.

Iz Pfalce se piše v „Kath. Bl.“ de se francoskim duhovnam po krivici očita, de oni 15. vel. serp. Matere Božje v nebo vzetje opušajo in družiga dosihmal precej neznaniga svetnika (Napoleona, t. j. Neapola) obhajajo. „Po pripovedi pobožnih francoskih duhovnov zamorem nar zanesljivši terditi, de se 15. vel. serp. nobena drugačna sv. maša ne bere, razun kakor zapovedujejo rimske mašne bukve; po veliki sv. maši pa je zahvalna pesem, ker je ravno imenovani Mariin praznik povzdignjen v narodovni god. Znano je, de Marijno ččenje je na Francoskim na naj višji stopnji zmed vesoljniga keršanstva, torej se od nekđaj 15. dan vel. serpana z veliko slovesnostjo obhaja.“ Tako dopisnik v tirel. listih.

Laško. V Florencii je bilo več kmetov samo zato v ječo gnanih, ker so veselje razodevali, ko so slišali, de se ima veliki vojvoda v svoje vojvodstvo poverniti. V cerkvi Marije Device „Anunciata“ (oznanjenja) so imeli tridnevno pobožnost za povernjenje praviga poglavarja; bile so pričujoče velike množice ljudstva, in goreče njih prošnje. Neki žandarski častnik pride v sakristijo in vpraša tamkej bivajočiga miniha, kdo je te cerkvene molitve naročil? „Ne vém,“ je bil odgovor; „neznani so mi, kteri so jo pri meni naprosili.“ Častnik odgovori: „Vse te sveče, ki na altarji goré, bi se utegnile v ravno toliko mečev spremeniti in vas pokresati.“ „Ko bi bilo s tem le vsim pomagano,“ odgovori le-uní.

V Bergamu so laški zveličevavci napravili ostudnost, ktere jim zgodovina ne bo pozabila. 3. t. m. je bila v ondotni cerkvi sv. Jerneja očitna Božja služba za vojake, ki so na vojski padli. Hotli so imeti tudi govor, ali škof so rekli, de le tisti ga sme imeti, kteriga bodo oni odločili, in dajo prižnico zakleniti, ko gredo mertvaško sv. mašo opravljati. Tode h koncu derhal prinese lestev ali lojtro in neki posvetnjak se prederzne na leco in bere svojo mertvašnico, kakor ravno poprej neki komedijant v drugi lombarški cerkvi. Škof so bili v sakristijo odstopili, berž pa ko uni nesramnež prižnico zapusti, gredo v cerkev in ljudstvu po cerkvenih postavah napovedó, de je cerkev oskrunjena in se torej ne smejo nobene svete opravila več v nji opravljati. Zvečer so bili tudi zakramenti v drugo cerkev preneseni. Velika množica vernih je bila pričujoča in so zalovali in Boga za usmiljenje prosili. Razuzdanci pa so divjali, in zvečer so ropnili v škofovo poslopje, vse pobili in potolkli, kar so našli, in tudi škof so bili v nevarnosti, ako bi ne bilo mestniga prednika (podestà), kteri jih je rešil. Roparji in divjaki pa so na to bežali in se razgubili. — O ti lepi sad osvobodovane Italije! Gorje poštenim med tacimi zverinami!

V Florencii zahaja puntarska vlada zmiraj v hujsi zaderge. Ker vedó, de duhovšina derži s pravo vladino hiso, torej jo izejo obujzdati in so jo podvergli nadzorstvu svojih opravnikov ali agentov; pa tudi še nad škofi čuje puntarska vlada in si da naznanovati vse, kar koli škofje počné. Ravno to zaničljivo in silno žaljivo djanje boljšim zmed prebivavcov oči odpira in razsvetluje pot, ktero naj nastopijo.

Kardinal vikš škof v Bolonii v razposlanim pastirskim listu svari svoje podložne verne zoper malopridne bukve in kužljive spise, ki se ali odzunaj v deželo vlačijo ali pa se tam natiskajo, in v misel vzamejo gledisa, v kterih se lepo življenje in Bogu posvečene osebe zasmehujejo. Pravijo, de naj take skrunljive bukve in spise od sebe zdegajo in ne hodijo v tiste gledisa.

Iz Rima. Nekimu francozu iz imenitniga rodú so neki sv. Oče rekli: „Molite zame, moja ura se bliza,“ iz česar je posneti, de kaj hudiga pričakujejo.

Grof žl. Reiset poslanec, ki se je iz Rima v Pariz

povernil, naravnost in očitno terdi, de z nekaj malo rezne volje se dajo vse rudeče pene puntarjev razpihati, ker vsi dozdevni rovarski napredki so zgoli slepila. Minister Vavleški menda priganja, naj se po Reiset-ovim svetu dela, cesar Napoleon pa se še mudi.

Iz Rima pišejo ob koncu uniga mesca, kako se pri vsih ločinah ljudstva kaže odkritoserčno usmiljenje za sv. Očeta. 3. t. m. še niso bili sv. Oče zdravi. Na nogi se jim je bila rana naredila, kakoršna v ti starosti večkrat k pridoljanju življenja pripomore, in do konca odperta ostane. 2. t. m. so na dva služabnika operti nekoliko hodili po stanici. Telesno terpljenje jih prav živo opominja na smert, dušne britkosti pa na nevarno prihodnost svete Cerkve. Rekli so v prvi zadevi: „V letu 1860 bom šel;“ v drugi pa: „Tri leta bi utegnili premalo biti, cerkvene reči zopet v red spraviti.“

Naznanila iz Rima od 5. t. m. pravijo, de so sv. Oče še zmiraj na slabih nogah, in od nekaj dni jih še merzlina nadlega. Njih boleznin na gležnji izvira od ondod, ko se je bil pred nekaj leti pri sv. Neži pod vderl in bili so sv. Oče prečudno ohvarovani, razun de je bila ena noga vtesnjena med les in sode. Tega nekteri niso spoznali, ki so jim prenačlana v pomoč hiteli, in tako so bili na gleženj malo vtisnjeni, in na koži je še pozneje ostala rudeča lisa. Na tem mestu se je zdaj bilo jelo gnojiti. Sicer pa so sv. Oče terdne natore in od 40 let zmiraj zdravi, desiravno imajo že 68 let. — Pozneje naznanila pravijo, de se je papežu mnogo zboljšalo in ni več nevarnosti za Njih drago življenje.

Po naj poslednjih naznanilih je neki sv. Očetu po hudi boleznin toliko odleglo, de so se zamogli po svojim dvoru ali Vatikanu nekoliko sprehajati. — Sploh se govori, de znotranje britkosti sv. Očetu zvikujejo tudi njih telesno terpljenje. Lahko je zapopasti, de jim je žalostni stan njih deržave in zaslepljenost toliko podložnikov vedno pred očmi. Neki dan so neprevidama na tabakiro vdarili in jo zdrobili, rekoč: „Sej bi ne bil prvi papež, ki bi smert marternikov terpel.“ Ker so ravno poprej vse nekaj družiga govorili, je očitno, kake misli jih neprenehama morijo in terpinčijo.

Prečudna je serčnost in neprestrašenost, s katero sv. Oče Pij IX. branijo in varujejo svoje pravice kakor dedovino sv. Petra, in tudi za piko ne odstopijo od pota, kteriga so jim njih naj slavniji predniki zaznamnjali. Ne le katoličanje, ampak tudi protestantje spoštujejo tako močnodušnost, in se ji čudijo. Zdi se, de prihaja čas, ko bo zopet svet vidil, de je papež zarés skala, nad ktero se vsi viharji tistiga silniga posvetniga duha razbijejo, skala, ki je ne premaga ne posvetna ne peklenska moč.

Francosko. Moč katoliškiga duha na Francoskim bo zanesljivo sv. Očeta in dedino sv. Petra branila nar hujši nešreče, in če jih tudi vihar zajme, jih bo ta moč zopet iz njega dvignila. Ze so se jeli škofje v ta namen oglašati. Amienski viksi pastir pravijo med drugim: „Mi smo Francozje, — iz serca Francozje; ali kakor katoličanov se naše misli pogosto na Laško obračajo... Koliko britkost vidimo tamkaj v duši Njega, ki je naš Oče! ... Tode beseda cesarjeviga ministra se je razlegla z vsih prižnic naših cerkev: „Vladar, ki je dal veritoliko pokoršino, in vdanost spričeval, ... hoče, de naj se glava sv. Cerkve spoštuje v vsih svojih pravicah kakor svetni vladar.“ In ta slovesna beseda, ki je toliko skerblijivosti vtolažila, ne more ostati, de bi se ne spolnila. ... Tega pa ne, de bi bilo toliko kervi, toliko čiste kervi prelite zato, de bi se vterdila zaveza sovražnikov sv. Cerkve! Ti sovražniki so vsigdar tudi sovražniki francoski. Ako bi blagi sinovi katoliške Francije mogli iz groba vstati, bi nam klicali: „Tega pa ne, de bi bili mi za to reč (za vterdovanje sovražnikov sv. Cerkve) umerli!“

Tudi „Volksfreund-u“ se piše, de se več francoskih škofov pripravlja, očitno svoj glas povzdigniti za svetno posest rimskiga stola.

Iz nekiga noviga ruskiga ukaza se vidi, kakoršna torba se utegne med razkolniki ali ločenci na vest obesiti. Ta ukaz namreč sleherniga katoliškiga fajmoštra oestro zavezuje, de bi ne smel nikoli nikogar k spovedi sprejeti, ako ni terdno prepričan, de se tajisti pravno in po svojim rodu h katoliški cerkveni občini šteje. — Upajmo, de bo bratovšina ss. Cirila in Metoda za spreobrnjenje nesrečnih ločenih grekov (tudirusovskih) več opravila kakor pa ta ukaz.

Amerika. Kako lepo se katoliška vera v Ameriki razširja, zlasti to spricuje, de katoliški list v Cincinnati sploh vsak teden ve povedati, de je tu ali tam kaka cerkev blagoslovljena ali vkladni kamen vstavljen. Dosti nad 100 novih cerkev se v severnih ameriskih deržavah na leto zida. — Od znaniga jezuita, O. Veninger-ja se neprenehama bere, de po Ameriki hodi in misijone obhaja; prišel je pred kratkim v Cincinnati, pa se je kmalo spet podal v druge kraje. Tako se seje in raste seme čiste pobožnosti.

Duhorske sadere.

V goriski nadškofii. Za duhovne pomočnike so odločeni naslednji gg.: Grusovin Anton iz zavoda gluhonemov v Komen; — Volf Janez, novomašnik, v Ročin; — Silvestri Jož, v Cervignano. Za ekspozite: Čuk Avgustin na Gradiškuto; — Brajda Dominik v Belijano; — Chiasalotti Jakop, kaplan v Joanizu, je ravno na tem mestu za fajmoštra poterjen; — Delpiccolo Janez je poslan v Campolongo za administratorja. — Umerli so gg.: Moretti Jan, fajmošter v Campolongi. — Gardinate Dominik, duh. p. v Perceolah. — Kravanja Andrej, kapl. v Serpenici. R. I. P.!

V ljubljanski škofii. Naslednji čč. gg. so prestavljeni: Peter Hönigman, semeniški duhoven, v št. Mihael pri Novim mestu; Ign. Böhm, sem. duh., k sv. Petru (b. Weinhof.); Jern. Jaric od sv. Petra v Trebno; Fr. Jeršič od št. Mihaela v Zatičino; And. Pavlič iz Zatičine v staro Loko; Venceslav Peharec iz št. Jurja na Ig; Jan. Koprivnikar s Trebniga v št. Juri; Ant. Surec, novoposvečenec, v Dolne; Raim. Kalan, novoposv., v Kolovrat; Jan. Pivk, ekspozit, iz Bégnj pri Cirknici v Stari terg pri Ložu; Jož. Gasperin, beneficiat in duh. pom., iz Kropo v Bégnje za nasamnika; Juri Zabrezovnik, ekspozit, iz Terboj v Kropo za beneficiata in duh. pom.; Ožbald Prosén iz škofje Loke v Terboje za nasamnika; Fr. Sajevec, novoposv., k sv. Križu pri Teržicu; Fil. Cvek iz Studeniga v Svibenj; Ant. Jaklič, novoposv., v Horjul; Mor. Goslar iz Horjula v št. Vid pri Ipavi; Matija Kulavie iz Kočevja v št. Vid pri Zatičini; Friderik žl. Premierstein iz Ribnice v Kočevje; Šim. Kosmač z Iga na Sveto goro pri Vačah za namestovavca (administr., potem ko je g. M. Tavčar, izvoljeni lokal., resigniral); Jož. Pretner iz Preserji na Polšnjik; Fr. Rihar iz Logateca v Preserje; Alojzi Stare, novoposv., v Logatec.

Umerli so gg.: Jožef Mezek, fajmošter v Čatežu, 2. t. m.; Juri Gornik, fajmošter v Toplicah, 16. t. m.; Fr. Francič, duh. pom. v št. Vidu pri Zatičini, 15. t. m. R. I. P. Čateška fara je tedaj 6., in topliška 19. t. m. razpisana.

V lavantinski škofii. V. č. g. Martin Černe, vpokojeni fajmošter sromelski, bivajoči v Leskovcu poleg Kerškiga na Krajskim, so izvoljeni duhovni svetovavec.

Dobrotni darovi.

Za afrikanski misijon: G. J. J—č 2 gold.

Za misijon gosp. Olivieri-a:

Devica iz Cerklanske fare 5 gold. — G. P. 1 gold.

— G. J. J—č 2 gold. — (Kar so mnogi prijatli o njegovi pričujočnosti v ta namen darovali, ne zaznamujemo. Vr.)